

AGRUPACIÓ de COLLES de GEGANTERS de CATALUNYA

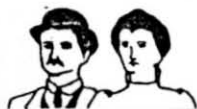
Butlletí n° 2

Juliol 86

Monumnet als Gegants
TONA Ciutat Gegantera 86

III
TONA

2ª CIUTAT GEGANTERA
DE CATALUNYA 1986

Tona Ciutat

Gegantera 1986

Com tots ja sabeu aquest any la festa de Ciutat Gegantera serà a Tona i, a partir d'aquell dia en que vàrem ésser elegits, treballarem perquè els dies 13 i 14 de setembre en que celebrarem la proclamació estigui tot a punt i us hi trobeu bé entre nosaltres. No cal dir que hi esteu convidats.

De les primeres coses que vàrem fer va ser notificar a totes les colles de geganters i a tots els pobles que sabem tenen gegants la notícia de la nostra elecció, convidant-los a les festes.

També vàrem muntar un "stand" al Mercat del Ram de Vic amb el cartell de "Tona Ciutat Gegantera 1986", un cartell de l'agrupació de Colles de Geganters de Catalunya i fotografies dels gegants de Tona i altres del món geganter i que va ésser molt visitat doncs estava inclòs en la II Mostra Cultural d'Osona.

Ja hem començat el Monument als Gegants que estarà ubicat en una plaça nova, degudament ajardinada, situada a l'entrada de la vila per la carretera de Mantesa. Aquest monument és obra de l'escultor natural de Taradell Josep Ricart i Maimir, constructor entre d'altres del nostre monument a la sardana, el del Dr. Trueta a Barcelona, el de Mn. Cinto a Taradell, etc.

Aquest monument consta de tres figures de Gegants, l'un el Gegant Rei que portarà al pic un Sol com a símbol de l'astre rei, l'altre serà una geganta reina i l'última que ens queda per explicar tindrà la forma d'una noia, una pubilla que representarà a la pubilla de Tona i que portarà l'escut del poble al pic i un colom a la mà com a desig de pau i germanor entre els pobles. El material emprat per fer aquest monument és ciment arnat amb inscripcions i figures a la part del sòcol, de ferro tallat amb soplec.

El programa serà el següent:

DISSABTE dia 13

- Matí 10 h.: PLANTADA DELS GEGANTS DE TONA i concurs de dibuix infantil.
12 h.: PROCLAMACIÓ de Ciutat Gegantera a l'Ajuntament.
Tarda 4 h.: VEREDICTE del jurat i entrega de premis.
5 h.: TROABADA DE CAP-GROSSOS i cercavila amb xocolatada final.
Vespre: 2/4 de 10 h.: CORREFOC pels diables de Tona a la Plaça Major.
2/4 d'11 h.: GRAN BALL DE GEGANTERS per Els Trumlares al pavelló.
Acabat el ball acampada per qui ho desitgi al costat del Pavelló d'Esports.

DISSABTE dia 14

- Matí 8 h.: DESPERTADA
9 h.: PLANTADA DE GEGANTS i esmorzar.
2/4 d'11 h.: CERCAVILA fins a la plaça del Monument als Gegants. Arribada al Monument, inauguració, entrega de records i ballada final.
2 h.: DINAR DE GERMANOR amb una gran arrossada.
Tarda 2/4 de 5 h.: FI DE FESTA amb sardanes a càrrec de la cobla La Lira, actuacions de bastoners i ballets populars catalans a càrrec de "L'Esbart Castell de Tona".

A més hi haurà un concurs de fotografia sota el tema "Tona Ciutat Gegantera" Geganters! El Noi de Tona i la seva dona Montserrat us conviden a que vingueu a passar aquests dos dies entre nosaltres per viure junts aquesta Festa Major Gegantera i gaudir d'una sana alegria i germanor, que és l'ànima del món geganter.

Els Gegants al Japó

ELS GEGANTS DE SALLENT VIATGEN AL JAPÓ

Des del passat 13 d'abril fins el 24 del mateix mes els Gegants Reis de Salient acompanyats de dos cap-grossos varen viatjar al Japó per participar als actes culturals que en aquell país tenien lloc amb motiu de la celebració per primera vegada de la diada de Sant Jordi o bé el ST. JORDI'S DAY com en diuen els japonesos.

Van acompanyar aquesta expedició 19 membres del grup de Gegants i Nans de Salient, entre ells els geganters, els portadors dels dos cap-grossos i el grup de grallers al complet.

Del viatge cal remarcar que els Gegants han donat la volta sencera al món, ja que es va sortir de Barcelona via Amsterdam i per la ruta del Pol Nord fent escala a ANCHORAGE (Alaska) es va arribar a Tokio. Un cel totalment clar i net ens va permetre gaudir completament del meravellós paisatge del Pol. Davant la immensitat de neu i glaç varem sentir una sensació indescriptible de petitesa.

La tornada es va fer per l'altra banda. Així sortirem de Tokio i amb escales a Hong-Kong, Bangkok, Duwai i Amsterdam arribarem a Barcelona la tarda del 24 d'abril.

Ens va impressionar molt gratament la rebuda dels japonesos, així com les seves constants atencions envers nosaltres. Des del primer dia fins l'últim ens va acompanyar sempre un intèrpret que ens explicava els aspectes més remarcables del paisatge, la cultura i les costums nipones.

La nostra estada al Japó va ésser principalment a Tokio, la capital amb més de 12 milions d'habitants i a altres ciutats importants com Nagoya o Yokohama. Varem visitar també algunes meravelles com els fantàstics boscos i el temple de Kikko.

Durant aquells dies el país era cobert d'un gran mantell blanc, ja que els cirerers,

arbre molt característic del Japó, es trobaven florits i omplien d'alegria jardins i avingudes.

Cal remarcar també l'ordre i gran organització que es vivia a tot arreu així com també l'educació, responsabilitat, sentit de la puntualitat i sobretot la gran netedat i seguretat ciutadana que es respira.

Val a dir que els japonesos varen quedar bocabadats i els Balls dels nostres Gegants els varen causar una impressió molt agradable.

Varem ser presentats a tota la premsa i les principals cadenes de TV japoneses el que feia fins i tot que ens arribessin a aturar pel carrer per fer-nos signar alguna fotografia que ells ja havien tret dels nostres gegants o bé per demanar-nos un autògraf.

Com a curiositats cal dir que el primer dia algú va demanar on era l'ordinador que feia moure els gegants.

També es volia partir el matrimoni format per en Bernat i na Ermessenda ja que per omplir més actes així ho havien programat. Després d'unes quatre hores de discussió es va poder fer-els-hi entendre que allò era del tot impossible, però en veure ballar els gegants per primera vegada els japonesos ho acabaren d'entendre perfectament i fins i tot ens felicitaven per la nostra tossudesia.

Els gegants viatjaven formant part del nostre equipatge, però a la tornada van haver-hi problemes perquè seguís sent així.

De no haver-los pogut solventar s'haurien hagut de facturar i el cost que aquesta operació suposava era de prop d'un milió tres-cents mil pessetes el que feia que ja ens veiem quedant-nos al Japó.

No cal dir, també, que els àpats en els que feiem servir els "palillos" esdevenien una gresca contínua.

En veure la delicadesa i cura amb que formaven la nostra senyera en les alfombres florals que realitzaven l'anyorança i l'emoció va invadir els nostres cors.

Una de les parts més emocionants de tot el viatge va ésser, sens dubte, la tornada:

A l'aeroport de Barcelona ens esperaven els familiars i la resta dels components de la colla fins i tot amb els cap-grossos posats, el que els va costar "lo" seu, ja que degut a les mesures de seguretat actuals ho van haver de sol·licitar al cap de l'aero-

port i el de la policia. I com que som una colla d'allò més trempada ens obsequiaren amb una rosa per a casa un i també tenien a punt uns entrepans amb pernil amb pa amb tomàquet i cava ben fresquet, coses que per cert havíem enyorat en el nostre viatge.

I no parlem de l'arribada a Sallent. Quan l'autocar treia cap a la plaça varem quedar sobtats en veure la gran gentada que ens esperava acompanyats per la banda de músics sallentins.

En baixar, els petons i abraçades anaven a dojo així com també el cava ja que com sempre hi havia hagut algú que es va cuidar de que no hi faltés el més mínim detall.

Ah! Me n'oblidava. No cal dir que els Gegants van ésser retratats de dalt a baix i per tots cantons pels japonesos.

Josep Ma. Sotoca
Cap de Colla dels
Gegants i Nans de Sallent

ELS GEGANTS I NANS DE SALLENT A MONTSERRAT

El diumenge 27 d'abril tota la colla dels gegants i Nans de Sallent acompanyats pels Gegants Reis i els Fillols, els cap-grossos i les gralles i d'altres simpatitzants van pujar a Montserrat per fer unes ballades i una ofrena davant la Moreneta per l'èxit assolit en la celebració de la passada Ciutat Gegantera i també com acció de gràcies pel recent viatge al Japó.

Els balls dels Gegants i Nans de Sallent van ésser molt aplaudits i celebrats per tota la gentada arribada d'arreu de Catalunya que aquell dia es trobava a Montserrat honorant a la seva patrona.

INFORME DE LA JUNTA DIRECTIVA DE L'AGRUPACIÓ DE COLLES DE GEGANTERS

La Comissió informativa de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya ha demanat a aquesta Junta una petita col·laboració pel butlletí 2; per tant us parlarem del que hem estat fent aquests últims mesos, des de l'Assemblea General passada, és a dir: el 15 de febrer de 1986.

Primer de tot, després d'haver tret al carrer el primer número del butlletí, ens hem cuidat de buscar finançament per a la construcció dels Gegants de l'Agrupació; a part de la subvenció del Departament de Cultura de la Generalitat, que serà de la mitat del total de les despeses, hem aconseguit una ajuda de la Caixa d'Estalvis de Catalunya.

També hem organitzat la trobada de 35 Colles de Geganters al Xè. aniversari del diari Avui, el 25 de maig de 1986. Aquest esdeveniment es va desenvolupar bastant bé, almenys en el que fa referència a la cercavila, però no podem dir el mateix del dinar, ja que en lloc de ser un "dinar" va ser una bosseta amb un parell d'entrepans i una ampolla d'aigua... i per cobrar les despeses de desplaçament, tal com havíem quedat, va ser tota una història de la que preferim estalviar-nos els detalls, perquè són massa desagradables!... Per fi, al cap de tres setmanes hem aconseguit que ens ho paguin; per això hem pogut estalviar-nos el taló amb la quantitat que ens vàreu dir. Pensem doncs que, amb les ajudes de la Generalitat, de la Caixa i els donatius que han fet les Colles, podem començar a tirar endavant la construcció dels Gegants.

Mentrestant vàrem rebre una telefo-

nada de la Generalitat demanant-nos una parella de Gegants per a la diada de Sant Jordi que organitzaven al Japó. Atès que els Gegants de l'Agrupació no estaven construïts, vàrem pensar que els més indicats per anar-hi eren els de la Ciutat Gegantera, que és encara Sallent, portats pels seus Geganters. Així doncs, amb molta il·lusió i molta dignitat els Geganters de Sallent varen anar al país del Sol Naixent a representar i fer conèixer la tradició gegantera de casa nostra! Ja us ho explica el Josep Maria en el seu escrit. Ens ha proposat també de fer una sortida a França el mes d'agost, però encara no hi ha res concretat.

Per una altra banda la Comissió de música, que es vol ocupar de l'acompanyament dels Gegants, com ja veureu en l'article que han fet, s'ha constituït i ja comença a funcionar. Hi ha algunes persones interessades per aquest tema, però estariem molt contents si us hi apuntessiu alguns més. Per això us podeu posar en contacte amb en Josep Güell de Sant Joan de Vilatorrada. I us diem el mateix pels que vulguin aportar idees i opinions a la Comissió Informativa encarregada, entre altres coses, d'aquest butlletí.

Per fi us volem comunicar que farem la propera Assemblea General el mes d'octubre, per tal de poder elegir la Ciutat Gegantera de l'any que ve abans de fi d'any.

Res més, a part que, ara que és la temporada forta de cercavila i festes majors, us desitgem que us ho passeu molt bé amb el món geganter, i esperant la vostra col·laboració, us enviem una cordial salutació.

La Junta Directiva de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya.

Tota recuperació de patrimoni col·lectiu, sobretot si és de caire cultural, és sempre complexa i difícil. La que en els darrers anys hem pogut contemplar dels Gegants no en podia pas ésser una excepció.

Actualment, però, alentida aquella flamarada de fer figures i engegar colles, consolidada l'Agrupació,... comença a tocar d'ocupar-se d'aspectes més qualitius del fer geganter, d'entre aquests destaca la música; l'acompanyament musical dels Gegants és sovint inexistent, i encara més sovint clarament insuficient i/o de qualitat discutible.

Aquesta situació de la música, que se sol atribuir a raons poc sostenibles (bàsicament limitacions pressupostàries i falta de "preparació" per a la música) necessita urgentment de debat i clarificació. Amb aquest petit escrit voldríem respondre a l'encàrrec de la Junta de l'Agrupació i fer una aportació a les Colles que servís per iniciar la discussió.

Tradicionalment els gegants surten al carrer, on desenvolupen la seva principal activitat, que és ballar. Vol dir que la presència de música amb les figures és tan imprescindible com ho pugui ser la roba que en cobreix les estructures!

Aquest fet sembla haver passat desapercebut a força colles, -i no només de les noves!- i si bé s'observa una esperançadora millora, les aparences són de que la música amb els gegants no passa de ser en molts de casos un desig que no s'arriba a complir.

I si els gegants han d'anar amb música, quina? Abans de res, per sobre de tota altra consideració, amb Música. Tenir-ho clar és fonamental no sols per dotar cada Gegant del seu acompanyament musical, ans per a que aquest en mereixi el nom: Certament que tocant d'afició (que és el cas de la majoria que fem música pels gegants) el camí no són flors i violes, ni es pot arribar a resultats satisfactoris el primer dia. Però no

més en la mesura en que hom no s'accontenti amb el que bonament soni, en la mesura en que es tingui clar que allò ha de sonar bé, els grups podran millorar la seva interpretació i el seu repertori.

I quines músiques? i amb quins instruments? Tradicionalment els gegants han ballat o tonades pròpies, que cal conservar o recuperar, o ballables diversos, interpretats a cada comarca amb els seus instruments propis: A les zones castelleres, amb gralla; pràcticament a la resta de Catalunya amb flabiol i tabal; en contrades concretes, amb acordions, mitges cobles, ... (1).

Per contestar aquestes preguntes en cada cas, per a cada comarca, poble... comptem sortosament no sols amb els treballs dels folkloristes (Amades, Campmany,...) sinó també amb el testimoni encara viu de moltes persones d'edat, al costat de realitzacions que eren quasi impensables fa 15 anys: edicions i reedicions de materials importants, plena normalització de la gralla en les seves comarques d'origen, amb grups d'extraordinària qualitat, el flabiol i l'acordió en camí a la seva normalització; el sac de gemecs i la tarota o xirimia recuperats,... Elements, com es veu, n'hi ha. Es tracta de tenir-ho clar i utilitzar-los.

ESCOLA DE GRALLERS DE SITGES
ELS GARROFERS, C.A.P.
Maig de 1986

- (1) Val a dir aquí que, així com els castells ens han preservat la gralla, el flabiol arriba fins avui a l'ombra poderosa dels gegants. Eixamplar i transmetre aquest patrimoni als catalans de demà és encara i sobretot una responsabilitat dels geganters d'avui.

Poble a Poble

COLLA DE GEGANTERS DE SANTPEDOR (Bages)

Gegants: PARAQUENTA i MUNDETA.
Constructor: Manuel Casserres (Solsona).
Data d'inauguració: juny de 1984.
Característiques:

GEGANT; alçada 3'60 mts.
pes 50'5 Qgs.
material: fusta i cartró.

GEGANTA: alçada 3'36 mts.
pes 39 Qgs.

material: fusta i cartró.

HISTORIA: PARAQUENTA, el gegant es un traginer "a bast" (a llom d'animals). El nom prové del mot o malnom, pel que fou conegut un traginer de la Vila de Santpedor, de principis de segle passat. Santpedor fou - en altra temps - enclau de p.: entre diverses vies de comunicació. Hi proliferava la indústria dels teixits i la d'aiguardents (comptava amb molt de viyna). Tot plegat feu que sovintegés l'ofici de traginer. Al nostre, durant una de les Guerres Carlines, volien requisar-li la cavalleria. Ell - contendingensava llurs interessos amb crits de: Para cuenta (tingues compte !) que el matxo es meu I, acarant-se al soldat que volia endur-se'l. D'aquí li vingué el mot o el malnom que ha arribat fins els nostres dies.

MUNDETA, fou el nom freqüent entre púbbilles i fadrines d'aquell temps. Avui resta en desús. La nostre geganta és una teixidora de mà, indústria artesanal molt arrelada a la Vila de Santpedor, arraconada amb la industrialització.

ACOMPANYAMENT MUSICAL:
GRUP DE GRALLERS DE SANTPEDOR

Melodia d'entrada i salutació: Tocada de flabiol dels segadors de Santpedor (Popular originariament amb flabiol i cornamussa). Interpretada amb gralla i tabal pel GRUP DE GRALLERS DE SANTPEDOR.

Cap de Colla: Antoni Planes i Vilà
C/ de la Fira, 34 2on
832 03 68
SANTPEDOR

Notes:

- Si desitjeu un altre exemplar del Butlletí n. 1, telefonar a Josep Güell, (93) 872 88 76.
- Les colles de geganters que vulguin pertanyer a l'Agrupació que es pòsin en contacte amb Guillem Mora, Pl. Berga 7 SANTPEDOR'
- Podeu enviar articles per els propers butlletins, de temes generals de interès o concretament una petita història i una foto dels vostres gegants per l'apartat Poble a Poble.
- Recordeu que en l'Assemblea anterior es va acordar la confecció de un "Plafó" per colla, quan el tingueu el feu arribar a la Junta.
- La revista quinzenal de Mataró CAP GROS, vol publicar en la seva portada a tot color, els diferents gegants de Catalunya. Si us interessa trucar al telèfon 796 00 08 (tardes).
- El Colectiu de Fotografia "Quatre Gats" de Terrassa, té a la seva disposició una exposició fotogràfica "Pujada de Geganters a Montserrat 1982". Els seus telèfons: 788 15 02 i 783 59 59, preguntar per Josep Vera.
- Del llistat de pobles ja tenim varies rectificacions a fer. Per tal de que sigui el màxim de complert, us preguem envieu tots els canvis que es tinguin que fer o afegir. En un proper butlletí intentarem publicar el llistat mes complert.
- Pels articles i el llistat de pobles envieu a : Josep Güell, C/ Dr. Tarrés, n. 35 08250 SANT JOAN DE VILATORRADA (barna)